Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2014. gada 5. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Lauksaimniecība — Kopējā lauksaimniecības politika — Bioloģiskā ražošana un bioloģisko produktu marķēšana — Regula (EK) Nr. 889/2008 — 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts — Atsevišķu līdzekļu un vielu izmantošana pārtikas pārstrādē — Aizliegums izmantot minerālvielas, vitamīnus, aminoskābes un mikrouzturvielas, ja to izmantošana nav likumīgi nepieciešama — Aminoskābju un vitamīnu pievienošana bioloģiskam dzērienam — Minerālvielu, vitamīnu, aminoskābju un mikrouzturvielu izmantošana — Nepieciešamie daudzumi, lai atļautu tirgot kā uztura bagātinātāju ar uzturvērtības un veselīguma norādi vai kā īpašas diētas pārtikas produktu

Lieta C-137/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bayerisches Verwaltungsgericht München* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 27. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 18. martā, tiesvedībā

Herbaria Kräuterparadies GmbH

pret

Freistaat Bayern .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Vajda [*C. Vajda*]

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 12. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Herbaria Kräuterparadies GmbH* vārdā – *H. Schmidt, Rechtsanwalt*,

— *Freistaat Bayern* vārdā – *C. Höfner* un *K. Mitsching*, pārstāves,

— Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *S. Šindelková*, pārstāvji,

— Spānijas valdības vārdā – *M. J. García-Valdecasas Dorrego*, pārstāve,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Francijas valdības vārdā – *C. Candat* un *D. Colas*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *H. Kranenborg* un *G. von Rintelen*, kā arī *S. Grünheid*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2014. gada 8. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Komisijas 2008. gada 5. septembra Regulas (EK) Nr. 889/2008, ar ko paredz sīki izstrādātus bioloģiskās ražošanas, marķēšanas un kontroles noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu (OV L 250, 1. lpp.), 27. panta 1. punkta f) apakšpunktu.

2 Šis lūgums ir ticis iesniegts tiesvedībā starp *Herbaria Kräuterparadies GmbH* (turpmāk tekstā – "*Herbaria*") un *Freistaat Bayern* par iespēju izmantot norādi par bioloģiskās ražošanas metodēm tāda augļu sulu un ārstniecības augu izvilkumu maisījuma marķējumā, reklāmā un tirdzniecībā, kurš papildus bioloģiskiem produktiem sastāv no nebioloģiskas izcelsmes vitamīniem un dzelzs glikonāta.

Atbilstošās tiesību normas

3 Padomes 2007. gada 28. jūnija Regulas (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr. 2092/91 atcelšanu (OV L 189, 1. lpp.) preambulas 3., 5., 22. un 25. apsvērumā ir noteikts:

"(3) Kopienas tiesību aktu sistēmai, kas reglamentē bioloģiskās ražošanas nozari, vajadzētu tiekties nodrošināt godīgu konkurenci un bioloģisko produktu iekšējā tirgus pareizu darbību, kā arī uzturēt un attaisnot patērētāju uzticību produktiem, kas marķēti kā bioloģiskie produkti. [..]

[..]

(5) Tādēļ ir lietderīgi skaidrāk definēt mērķus, principus un noteikumus attiecībā uz bioloģisko ražošanu, lai veicinātu pārredzamību un patērētāju uzticību, kā arī bioloģiskās ražošanas jēdziena saskaņotu uztveri.

[..]

(22) Ir svarīgi saglabāt patērētāju uzticību bioloģiskajiem produktiem. Tādēļ izņēmumi attiecībā uz prasībām, ko piemēro bioloģiskajai ražošanai, būtu stingri jāierobežo, tos attiecinot vienīgi uz gadījumiem, kad izņēmuma noteikumu piemērošanu uzskata par pamatotu.

[..]

(25) Lai nemaldinātu patērētājus par produkta bioloģisko izcelsmi kopumā, [..] tiek uzskatīts, ka ir lietderīgi ierobežot ES logotipa izmantojumu, izmantojot to produktiem, kas satur vienīgi vai gandrīz vienīgi bioloģiskās sastāvdaļas. Tādēļ šo logotipu nevajadzētu ļaut izmantot, lai marķētu pārejas produktus vai pārstrādātu pārtiku, kuru sastāvā mazāk nekā 95 % lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļu ir iegūtas bioloģiskajā ražošanā."

4 Šīs regulas 3. pantā ir minēti vispārējie bioloģiskās ražošanas mērķi, it īpaši mērķis "ražot dažādus pārtikas produktus un citus lauksaimniecības produktus, kas atbilst patērētāju pieprasījumam pēc precēm, kuras ražotas, izmantojot procesus, kas nekaitē videi, cilvēku veselībai, augu veselībai vai dzīvnieku veselībai un labturībai".

5 Atbilstoši minētās regulas 6. pantam "Bioloģiskās pārtikas pārstrādē piemērojamie īpašie principi":

"Papildus 4. pantā paredzētajiem vispārējiem principiem pārstrādātas bioloģiskās pārtikas ražošanā piemēro šādus īpašos principus:

a) bioloģisko pārtiku ražot no bioloģiskās lauksaimniecības sastāvdaļām, izņemot gadījumus, ja tirgū nav pieejamas bioloģiskas izcelsmes sastāvdaļas;

b) ierobežoti izmantot pārtikas piedevas, nebioloģiskas sastāvdaļas, kam ir galvenokārt tehnoloģiskas un sensoras funkcijas, un mikrouzturvielas un pārstrādes palīglīdzekļus, tos izmantojot minimāli un vienīgi gadījumos, kad ir būtiska tehnoloģiska vajadzība vai ar uzturu saistīta īpaša vajadzība;

c) neizmantot vielas un pārstrādes metodes, kas varētu būt maldinošas attiecībā uz produkta patieso būtību;

d) pārtiku apstrādāt uzmanīgi, vēlams, izmantojot bioloģiskas, mehāniskas un fiziskas metodes."

6 Šīs pašas regulas 19. panta "Vispārēji noteikumi pārstrādātas pārtikas ražošanai" 2. punktā ir paredzēts:

"Pārstrādātas bioloģiskās pārtikas gatavošanai piemēro šādus nosacījumus:

a) produktu ražo galvenokārt no lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļām; [..]

b) pārtikas produktos, kas paredzēti īpaša uztura vajadzībām, pārtikas piedevas, pārstrādes palīglīdzekļus, aromatizētājus, ūdeni, sāli, mikroorganismu un fermentu preparātus, minerālvielas, mikroelementus, vitamīnus, kā arī aminoskābes un citas mikrouzturvielas izmanto vienīgi tad, ja tās saskaņā ar 21. pantu ir apstiprinātas lietošanai bioloģiskajā ražošanā atbilstīgi;

[..]."

7 Regulas Nr. 834/2007 21. pantā "Kritēriji dažu produktu un vielu izmantošanai pārstrādē" ir noteikts:

"1. Piešķirot atļauju produktus un vielas izmantot bioloģiskajā ražošanā un tos iekļaujot ierobežotajā sarakstā, kā minēts 19. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktā, ievēro II sadaļā noteiktos mērķus un principus, kā arī šādus kritērijus, ko izvērtē kopumā:

i) nav pieejamas alternatīvas, kas apstiprinātas saskaņā ar šo nodaļu;

ii) tos neizmantojot, būtu neiespējami ražot vai saglabāt pārtiku vai izpildīt uztura prasības, kas noteiktas, pamatojoties uz Kopienas tiesību aktiem.

Turklāt produkti un vielas, kas minēti 19. panta 2. punkta b) apakšpunktā, ir atrodami dabā, un tie var būt apstrādāti vienīgi mehāniskā, fiziskā, bioloģiskā, fermentatīvā vai mikrobioloģiskā procesā, izņemot gadījumus, ja šādi produkti un vielas no šādiem avotiem nav tirgū pieejami pietiekama daudzumā vai kvalitātē.

2. Komisija saskaņā ar 37. panta 2. punktā minēto procedūru pieņem lēmumu par produktu un vielu atļaušanu un to iekļaušanu 1. punktā minētajā ierobežotajā sarakstā un paredz to īpašus izmantošanas nosacījumus un ierobežojumus, kā arī, vajadzības gadījumā, pieņem lēmumu par produktu svītrošanu.

[..]"

8 Saskaņā ar šīs regulas 23. pantu "Tādu terminu lietošana, kas norāda uz bioloģisko ražošanu":

"1. Šīs regulas nolūkā par produktu, kura marķējumā, reklāmā vai tirdzniecības dokumentos ir norādes par bioloģiskās ražošanas metodēm, uzskata tādu produktu, kura sastāvdaļas vai barība ir aprakstīta ar terminiem, kas patērētājam liek domāt, ka tā sastāvdaļas vai barība ir iegūta saskaņā ar šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem. Īpaši pielikumā uzskaitītos terminus, kā arī to atvasinājumus vai deminutīvus, piemēram, "bio" un "eko", var izmantot visā Kopienā un jebkurā Kopienas valodā, atsevišķi vai saistīti, tādu produktu marķēšanai un reklamēšanai, kuri atbilst šīs regulas prasībām.

[..]

2. Šā panta 1. punktā minētos terminus nekur Kopienā un nevienā Kopienas valodā neizmanto tādu produktu marķējumā, reklāmā un tirdzniecības dokumentos, kuri neatbilst saskaņā ar šo regulu noteiktām prasībām, izņemot gadījumus, kad šos terminus attiecina uz produktiem, kas nav pārtikas vai barības produkti, vai kad šo terminu izmantojums viennozīmīgi nav saistīts ar bioloģisko ražošanu.

[..]

4. Attiecībā uz pārstrādātu pārtiku 1. punktā minētos terminus var lietot:

a) komercnosaukumā, ja:

i) pārstrādātā pārtika atbilst 19. pantam;

[..]."

9 Regulas Nr. 889/2008 preambulas 21. apsvērumā ir noteikts:

"Bioloģiskās pārtikas pārstrādē saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 2092/91, ievērojot skaidri izstrādātus nosacījumus, bija atļauts izmantot konkrētas sastāvdaļas, kam nav lauksaimnieciska izcelsme, konkrētus pārtikas pārstrādes palīglīdzekļus un konkrētas lauksaimnieciskas izcelsmes sastāvdaļas, kas nav iegūtas bioloģiski. Lai nodrošinātu bioloģiskās lauksaimniecības nepārtrauktību, arī turpmāk saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 21. panta 2. punkta noteikumiem jāatļauj attiecīgo līdzekļu un vielu izmantošana. [..]"

10 Regulas Nr. 889/2008 27. pantā "Atsevišķu līdzekļu un vielu izmantošana pārtikas pārstrādē" ir noteikts:

"1. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 19. panta 2. punkta b) apakšpunktu bioloģiskās pārtikas [..] ražošanā drīkst izmantot šādas vielas:

[..]

f) minerālvielas (tostarp mikroelementi), vitamīni, aminoskābes un mikrouzturvielas, kuru lietošana atļauta tikai tiktāl, ciktāl to izmantošana ir likumīgi nepieciešama pārtikas produktos, kuros tie ir iekļauti."

11 Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 10. jūnija Direktīvā 2002/46/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz uztura bagātinātājiem (OV L 183, 51. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Regulu (EK) Nr. 1137/2008 (OV L 311, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 2002/46"), ir definēts jēdziens "uztura bagātinātāji" un paredzēti nosacījumi, kuri ir jāizpilda, lai pārtikas produktu varētu atzīt par šādu bagātinātāju.

12 Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem (OV L 404, 9. lpp.; labojums – OV 2007, L 12, 3. lpp.) ir definēts jēdziens "norāde" un paredzēti nosacījumi tās izmantošanai.

13 Komisijas 2012. gada 16. maija Regulas (ES) Nr. 432/2012, ar ko izveido sarakstu ar atļautajām veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, kuras neattiecas uz slimības riska samazināšanu un uz bērnu attīstību un veselību (OV L 136, 1. lpp.), pielikumā ir ietverts Regulas Nr. 1924/2006 13. panta 3. punktā minētais saraksts ar atļautajām veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem. Attiecībā uz dzelzi šajā pielikumā ir atļauta šāda veselīguma norāde:

"Dzelzs veicina sarkano asinsķermenīšu un hemoglobīna normālu veidošanos. Norādi var izmantot tikai pārtikas produktiem, kuri ir dzelzs avots vismaz tādā mērā, kā norādīts [..] norādē."

14 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvas 2009/39/EK par īpašas diētas pārtikas produktiem (OV L 124, 21. lpp.) 1. panta 2. punktā ir definēti īpašas diētas pārtikas produkti un paredzētas ar šādu īpašu diētu saistītas prasības.

15 Komisijas 2009. gada 13. oktobra Regulas (EK) Nr. 953/2009 par vielām, ko īpašu uztura apsvērumu dēļ var pievienot īpašas diētas pārtikas produktiem (OV L 269, 9. lpp.), pielikumā atbilstoši Direktīvas 2009/39 4. panta 3. punktam ir sagatavots to vielu, tostarp vitamīnu un minerālvielu, saraksts, ko īpašu uztura apsvērumu dēļ var pievienot īpašas diētas pārtikas produktiem. Šīs regulas preambulas 4. un 5. apsvērumā ir noteikts:

"(4) Vielu izvēlē jāņem vērā galvenokārt to nekaitīgums, kā arī to pieejamība lietošanai cilvēku uzturā un to organoleptiskās un tehnoloģiskās īpašības. Ja noteikumos, kas piemērojami īpašām pārtikas produktu kategorijām, nav noteikts citādi, vielu iekļaušana to vielu sarakstā, ko var izmantot īpašas diētas pārtikas produktu ražošanā, nenozīmē, ka to pievienošana minētajai pārtikai ir vajadzīga vai vēlama.

(5) Ja uzturvielas pievienošanu uzskata par nepieciešamu, tās izmantošanu nosaka ar īpašiem noteikumiem attiecīgās īpašās direktīvās, kurās vajadzības gadījumā paredz arī attiecīgus kvantitatīvos nosacījumus."

16 Komisijas 2008. gada 8. decembra Regulas (EK) Nr. 1235/2008, ar ko nosaka sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko produktu importēšanas kārtību no trešām valstīm (OV L 334, 25. lpp.), 7. pantā par trešo valstu saraksta sastādīšanu un saturu, kas ietverts III sadaļas "Tādu produktu imports, kam ir līdzvērtīgas garantijas" 1. nodaļā "Atzītu trešo valstu saraksts", ir paredzēts, ka šāds saraksts ir iekļauts šīs regulas III pielikumā. Šīs regulas 10. pantā, kas iekļauts šīs pašas sadaļas 2. nodaļā "Līdzvērtības pārbaudes nolūkos atzīto kontroles organizāciju un kontroles iestāžu saraksts", ir noteikts, ka kontroles organizāciju un kontroles iestāžu, kas atzītas līdzvērtības pārbaudes nolūkos, saraksts ir iekļauts šīs pašas regulas IV pielikumā.

17 Komisijas 2012. gada 14. februāra Īstenošanas regulas (ES) Nr. 126/2012, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 889/2008 attiecībā uz dokumentāriem pierādījumiem un Regulu (EK) Nr. 1235/2008 attiecībā uz bioloģisko produktu importēšanas kārtību no Amerikas Savienotajām Valstīm (OV L 41, 5. lpp.), II pielikumā ir izdarīti grozījumi Regulas Nr. 1235/2008 III un IV pielikumā. Atbilstošās šī III un IV pielikuma redakcijas izriet no Komisijas 2012. gada 20. jūnija Īstenošanas regulas (ES) Nr. 508/2012 par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 1235/2008 (OV L 162, 1. lpp.).

18 Īstenošanas regulas Nr. 126/2012 preambulas 4. apsvērumā ir noteikts, ka "būtu jāiekļauj Amerikas Savienotās Valstis sarakstā, kas sniegts Regulas (EK) Nr. 1235/2008 III pielikumā".

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 *Herbaria* ražo augļu sulu un ārstniecības augu izvilkumu maisījumu "Herbaria Blutquick – Eisen + Vitamine" ("*Herbaria Blutquick* – dzelzs + vitamīni"; turpmāk tekstā – "*Blutquick*"), kurš papildus bioloģiskās lauksaimniecības izcelsmes sastāvdaļām satur vitamīnus un dzelzs glikonātu. Šīs pēdējās minētās sastāvdaļas nav bioloģiskās lauksaimniecības izcelsmes.

20 *Blutquick* tiek reklamēts un tirgots kā uztura bagātinātājs, kurš satur dzelzi un vitamīnus, un tā marķējumā ir norāde uz bioloģisko ražošanu Regulas (EK) Nr. 834/2007 23. panta izpratnē kopā ar norādi "Dzelzs veicina normālu sarkano asinsķermenīšu un hemoglobīna veidošanos". Ar ieteicamo *Blutquick* dienas devu tiek segti 20 % no dienā nepieciešamās dzelzs ieteicamās diennakts devas, un tas it īpaši ir ieteicams grūtniecības un zīdīšanas laikā, lai veicinātu bērnu dabīgo garīgo attīstību. *Blutquick* turklāt veicina normālu sarkano asinsķermenīšu un hemoglobīna veidošanos un samazina izsīkuma sindromu.

21 Ar 2011. gada 18. decembra lēmumu kompetentās Bavārijas iestādes uzdeva *Herbaria* svītrot *Blutquick* marķēšanā, reklāmā un tirdzniecībā izmantoto norādi par bioloģisko lauksaimniecību, pamatojoties uz to, ka tiek pārkāpts Regulas Nr. 834/2007 23. panta 4. punkta pirmās daļas a) apakšpunkta i) punkts, lasot to kopā ar šīs pašas regulas 19. panta 2. punkta b) apakšpunktu un Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunktu. Atbilstoši šī lēmuma pamatojumam, lai arī minerālvielas un vitamīnus varētu pievienot tikai tad, ja to izmantošana pārtikas produktos, kuriem tie pievienoti, būtu likumīgi nepieciešama, *Blutquick* gadījumā šādas likuma prasības neesot. It īpaši tas, ka saskaņā ar Regulu Nr. 1924/2006 "uzturvērtības un veselīguma norādēm" tiekot piemērotas sīki izstrādātas prasības, nenozīmējot, ka vitamīnu vai minerālvielu izmantošana ir likumīgi nepieciešama pārtikas produktu ražošanā. Tādējādi *Blutquick* nevarētu marķēt, reklamēt un tirgot ar Regulas Nr. 834/2007 23. pantā noteikto norādi uz bioloģisko lauksaimniecību, jo Regulā Nr. 1924/2006 nav prasīts, lai pārtikas produkti un uztura bagātinātāji saturētu vitamīnus vai tiktu bagātināti ar dzelzs glikonātu.

22 *Herbaria* apstrīdēja šo lēmumu iesniedzējtiesā, īpaši norādot, ka Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkta mērķis esot bijis atļaut minerālvielu un vitamīnu pievienošanu, kad un ciktāl citās valstu vai Savienības tiesību normās būtu paredzēta prasība par noteiktu vitamīnu vai minerālvielu īpatsvaru produktā, ja pārtikas produkta lietošanas mērķi bez tām nebūtu iespējams sasniegt. Savienības tiesību normas par uztura bagātinātājiem vai normas par uzturvērtības un veselīguma norādēm, it īpaši Regulā Nr. 1924/2006 ietvertās normas, nosaka, ka minerālvielas un vitamīni ir jāpievieno pārtikas produktiem, kas atbilstoši to marķējumam ir paredzēti īpašam uztura mērķim. *Herbaria* uzskatīja, ka uztura bagātinātāja noteiktais mērķis bija pamats likumīgam pienākumam sasniegt atbilstošo minimālo īpatsvaru un ka vielu pievienošana ir jāuzskata par likumīgi nepieciešamu, ja tas minēto īpatsvaru varēja sasniegt tikai ar šo vielu pievienošanu. Papildus Regulā Nr. 432/2012 ir noteiktas likumiskās prasības dienas devām, un tādējādi vielu pievienošana bioloģiskajiem pārtikas produktiem ir nepieciešama. *Herbaria* uzsvēra, ka vitamīnu un dzelzs glikonāta pievienošana *Blutquick* ir obligāti nepieciešama, lai panāktu nepieciešamo šīs vielas līmeni norādītā uzturvērtības mērķa sasniegšanai, un ka to neesot iespējams panākt, izmantojot bioloģiskas izcelsmes produktus. Katrā ziņā vielas tiekot pievienotas tikai nepieciešamajā daudzumā.

23 Bavārijas iestādes atbildēja, ka vitamīnu vai dzelzs glikonāta pievienošana neesot paredzēta likumos. Regulā Nr. 1924/2006 noteiktais tikai atļaujot šo vielu pievienošanu, bet neizvirza to kā prasību. Turklāt pretēja interpretācija būtu pretrunā Regulas Nr. 834/2007 6. panta b) punktam, atbilstoši kuram bioloģiskās pārtikas ražošanā piedevas ir jāizmanto minimāli.

24 Šādos apstākļos *Bayerisches Verwaltungsgericht München* [Bavārijas Administratīvā tiesa, Minhene] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minēto vielu izmantošana ir likumīgi nepieciešama tikai tad, ja Savienības tiesību vai ar tām saderīgā valsts tiesību normā attiecībā uz pārtikas produktu, kam minētās vielas ir jāpievieno, ir tieši paredzēta šo vielu pievienošana vai vismaz norādīta minimālā pievienojamo vielu koncentrācija?

2) Ja uz pirmo jautājumu atbilde ir noliedzoša, vai Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minēto vielu izmantošana ir likumīgi nepieciešama arī tad, kad, šo pārtikas produktu laižot tirgū kā uztura bagātinātāju vai ietverot veselīguma norādes, nepievienojot vismaz kādu no minētajām vielām, tiktu maldināti patērētāji, jo pārtikas produkts minēto vielu pārāk zemās koncentrācijas dēļ nevar pildīt savu funkciju kā pārtika vai arī savu veselīguma norādē paredzēto funkciju?

3) Ja uz pirmo jautājumu atbilde ir noliedzoša, vai Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minēto vielu izmantošana ir likumīgi nepieciešama arī tad, kad konkrētas veselīguma norādes drīkst izmantot tikai attiecībā uz pārtikas produktiem, kuri satur vismaz vienu no minētajām vielām noteiktā, tā sauktā pietiekamā, daudzumā?"

Par pieteikumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu

25 Ar Tiesas kancelejā 2014. gada 16. maijā iesniegtu pieteikumu *Herbaria* lūdza atkārtoti sākt mutvārdu procesu, norādot uz jaunu faktu.

26 Šajā ziņā *Herbaria* norādīja, ka mākslīgo maisījumu zīdaiņiem un bērniem līdz trīs gadu vecumam tirgus ir gandrīz pilnībā bioloģisko produktu tirgus un ka, ja Tiesa ņems vērā ģenerāladvokātes secinājumus par Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkta interpretāciju, šie produkti vairs nebūs bioloģiskie produkti, jo tiesiskajā regulējumā attiecībā uz diētiskajiem produktiem ir prasīts minimālais atsevišķu vielu, it īpaši vitamīnu un minerālvielu, īpatsvars. Tā uzsver, ka praktiski nav neviena zīdaiņiem un maziem bērniem paredzēta pārtikas produkta, kurā dabiski tiktu nodrošināts šis minimālais īpatsvars, un *Herbaria*, lai to konstatētu, lūdz veikt aptauju dalībvalstīs un ekspertīzi.

27 Turklāt *Herbaria* uzskata, ka noteikumi par no Amerikas Savienotajām Valstīm importēto produktu kā bioloģisko produktu tirdzniecību, kuri ir daļa no Savienības tiesībām, ir – pretēji tam, kas izriet no ģenerāladvokātes secinājumiem, – būtiski pamatlietā. *Herbaria* norāda, ka atbilstoši valsts procesuālajām tiesībām, lai izvērtētu jautājumu par to, vai prasītājam ir nodarīts kaitējums, atbilstošais datums ir diena, kad tiesā, kurā iesniegts strīds, ir notikusi pēdējā tiesas sēde. Tā šajā ziņā precizē, ka tiesas sēde iesniedzējtiesā notika 2012. gada 20. jūnijā, proti, labi pēc tam, kad bija stājusies spēkā Regula Nr. 126/2012, ar kuru ir atļauts, ka produkti, kuri Amerikas Savienotajās Valstīs ir iepakoti kā bioloģiskie produkti, neraugoties uz to minerālvielu un sintētisko vitamīnu saturu, var tik laisti Savienības tirgū. *Herbaria* uzskata, ka, ja tā nevar Savienības tirgū laist *Blutquick*, tā ir uzskatāma par nevienlīdzīgu attieksmi.

28 Šajā ziņā jānorāda, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Tiesas Reglamentā nav paredzēta iespēja lietas dalībniekiem iesniegt apsvērumus par ģenerāladvokāta sniegtajiem secinājumiem (skat. spriedumu *Stichting Natuur en Milieu* u.c., C-266/09, EU:C:2010:779, 28. punkts, kā arī spriedumu Komisija/Portugāle, C-335/12, EU:C:2014:2084, 45. punkts).

29 Atbilstoši Reglamenta 83. pantam Tiesa jebkurā brīdī, uzklausījusi ģenerāladvokātu, var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki vai Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas nav apsprieduši.

30 Izskatāmajā situācijā Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokāti, uzskata, ka tās rīcībā ir visi vajadzīgie elementi, lai pieņemtu nolēmumu, un ka no *Herbaria* lūguma neizriet tāds jauns fakts, kam var būt izšķiroša ietekme uz taisāmo spriedumu.

31 Šādos apstākļos pieteikums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu nav apmierināms.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

32 Uzdodot jautājumus, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā minētās vielas izmantošana ir likumīgi nepieciešama tikai tad, ja Savienības tiesību noteikumā vai ar to saderīgā valsts tiesību noteikumā tieši ir prasīts pārtikas produktam pievienot minēto vielu, lai to vispār tirgotu, vai arī šādas vielas izmantošana arī ir likumīgi nepieciešama, ja pārtikas produkts tiek tirgots kā uztura bagātinātājs ar uzturvērtības vai veselīguma norādi vai kā īpašas diētas pārtikas produkts, kas nozīmē, ka, lai tiktu ievēroti attiecīgi Direktīvā 2002/46, Regulās Nr. 1924/2006 un Nr. 432/2012, kā arī Direktīvā 2009/39 un Regulā Nr. 953/2009 ietvertie noteikumi par vielu iekļaušanu pārtikas produktos, šim pārtikas produktam ir jāsatur noteikts daudzums attiecīgās vielas.

33 Ar Regulas Nr. 834/2007 23. panta 2. punktu nav atļauts lietot norādi uz bioloģiskās ražošanas metodēm jebkura tāda produkta marķējumā, kurš neatbilst prasībām, kas ir noteiktas šajā regulā.

34 Attiecībā uz tādu pārstrādātu pārtiku kā *Blutquick* šī panta 4. punktā ir paredzēts, ka norāde ir atļauta, ja šī pārtika atbilst minētās regulas 19. pantam.

35 Regulas Nr. 834/2007 19. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir atļauta arī minerālvielu un vitamīnu pievienošana tikai tiktāl, ja tos iepriekš ir atļauts izmantot bioloģiskajos produktos saskaņā ar šīs regulas 21. pantu.

36 Regulas Nr. 834/2007 21. pantā ir noteikti kritēriji šādu vielu izmantošanas atļaušanai un Komisijai tiek deleģēts uzdevums šo kritēriju ietvaros izveidot ierobežotu vielu sarakstu, lai tajā iekļautu minētās vielas. Atbilstoši šiem kritērijiem, kuri ir iekļauti šī panta 1. punkta pirmās daļas i) un ii) punktā, lai vielas izmantošana varētu tikt atļauta, nedrīkst būt citu alternatīvu, kuras atļautas saskaņā ar šīs regulas III sadaļas 4. nodaļu, un ir jābūt neiespējami, tās neizmantojot, ražot vai saglabāt pārtiku vai izpildīt uztura prasības, kas noteiktas, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem.

37 Pamatojoties uz šo noteikumu, Komisija Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punktā un VIII pielikumā ir izveidojusi ierobežotu vielu sarakstu, kuras var tikt izmantotas tādas pārtikas pārstrādē, kura tiek tirgota kā bioloģiskā pārtika. Saskaņā ar šīs regulas 27. panta 1. punkta f) apakšpunktu minerālvielas un vitamīni ir atļauti tikai, ciktāl to izmantošana ir likumīgi nepieciešama pārtikas produktos, kuros tie ir iekļauti.

38 Šī noteikuma formulējumā nepārprotami ir norādīts, ka minerālvielas un vitamīnus var izmantot bioloģiskās pārtikas pārstrādē tikai tad, ja tiesību noteikumos ir prasīta to izmantošana, lai šo pārtiku varētu tirgot.

39 Nav būtiski, vai minēto vielu izmantošana ir prasīta saskaņā ar valsts vai Savienības tiesību noteikumu. Valsts tiesību noteikuma gadījumā valsts tiesai ir jāizvērtē, vai šajā noteikumā ir paredzēta šāda prasība Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē. Ja ir šaubas par tā saderību ar Savienības tiesībām, tā var vērsties Tiesā saskaņā ar LESD 267. pantu vai attiecīgā gadījumā tai tas ir jādara.

40 Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos nav nekā tāda, kas norādītu uz šāda valsts tiesību noteikuma esamību, un iesniedzējtiesa arī to nav konstatējusi.

41 Regulas Nr. 834/2007 21. panta un Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkta teleoloģiskā un sistēmiskā interpretācija apstiprina, ka tādas vielas kā minerālvielas un vitamīni var tikt uzmantotas bioloģiskās pārtikas pārstrādē tikai tad, ja Savienības tiesību noteikumā vai ar to saderīgā valsts tiesību noteikumā tieši ir prasīta šo vielu izmantošana, lai šo pārtiku varētu tirgot.

42 Runājot par Regulas Nr. 834/2007 mērķi, tās mērķis atbilstoši tās preambulas 3., 5. un 22. apsvērumam ir aizsargāt patērētāju uzticību produktiem, kas marķēti kā bioloģiskie produkti, un tās 6. panta c) punktā ir noteikts, ka nedrīkst izmantot vielas un pārstrādes metodes, kas varētu būt maldinošas attiecībā uz produkta patieso būtību.

43 Ar Regulas Nr. 834/2007 21. pantu Komisija var atļaut vielas un iekļaut tās šajā pantā paredzētajā ierobežoto vielu sarakstā tikai tad, ja ir izpildīti stingri nosacījumi, proti, ja šīs vielas nav aizstājamas ar citām alternatīvām, kas atļautas saskaņā ar šīs regulas III sadaļas 4. nodaļu, un ja to izmantošana ir nepieciešama.

44 Kā ir norādījusi *Freistaat Bayern*, Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkts ir atkāpe no Regulas Nr. 834/2007 6. panta b) punktā paredzētā nebioloģisko sastāvdaļu ierobežotas izmantošanas principa. Šāda atkāpe, kura ir piemērojama pārtikas jomā, ir jāinterpretē šauri.

45 *Herbaria* iesniedzējtiesā un šajā tiesvedībā atsaucas uz dažādiem Savienības juridiskajiem instrumentiem, lai pierādītu, ka ar tiem ir noteikti juridiski pienākumi, kas tai liek [dzērienā] *Blutquick* iekļaut dzelzi un vitamīnus. Tā līdz ar to uzskata, ka šo vielu pievienošana arī ir jāuzskata par "likumīgi nepieciešamu" Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē, jo tai netiks atļauts tirgot tās dzērienu kā uztura bagātinātāju, kā dzērienu ar uzturvērtības vai veselīguma norādi vai kā īpašas diētas pārtikas produktu, ja šajā dzērienā nebūs iekļauts noteikts minerālvielu vai vitamīnu īpatsvars.

46 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka saimnieciskās darbības subjektiem ir jānosaka savu produktu sastāvs un ir jānolemj, ar kādu norādi tie vēlas tos tirgot. Ja tie vēlas šos produktus tirgot kā uztura bagātinātājus Direktīvas 2002/46 izpratnē, kā produktus ar uzturvērtības vai veselīguma norādi Regulu Nr. 1924/2006 un Nr. 432/2012 izpratnē vai kā īpašas diētas pārtikas produktus Direktīvas 2009/39 un Regulas Nr. 953/2009 izpratnē, tiem ir jāizpilda pienākumi, kuri attiecīgajā jomā paredzēti piemērojamajā Savienības tiesiskajā regulējumā, kā rezultātā var tikt noteikts aizliegums tirgot kā bioloģiskās lauksaimniecības produktu. Savienības tiesībās nav garantēts, ka saimnieciskās darbības subjekts var tirgot savus produktus ar visām norādēm, kuras tas uzskata par izdevīgām šo produktu promotēšanai.

47 Līdz ar to, tā kā produkta tirgošana kā uztura bagātinātāju Direktīvas 2002/46 izpratnē, kā produktu ar uzturvērtības vai veselīguma norādi Regulu Nr. 1924/2006 un Nr. 432/2012 izpratnē vai kā īpašas diētas pārtikas produktu Direktīvas 2009/39 un Regulas Nr. 953/2009 izpratnē ir fakultatīva, ir jānoraida apgalvojums, saskaņā ar kuru šie Savienības tiesību noteikumi ir uzskatāmi par likumīgām prasībām Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkta izpratnē.

48 No tā izriet, ka vitamīnu un minerālvielu pievienošana tāda dzēriena kā *Blutquick* ražošanā nav Savienības tiesību noteikumos paredzēts pienākums, lai to tirgotu. Ja šāda pievienošana nenotiek, tas attiecīgā gadījumā var likt šķēršļus tirgot šo dzērienu kā uztura bagātinātāju, kā dzērienu ar uzturvērtības vai veselīguma norādi vai kā īpašas diētas pārtikas produktu.

49 Turklāt *Herbaria* apgalvo, ka ir cietusi no diskriminācijas, jo tai nebija atļauts tirgot *Blutquick* kā bioloģisku produktu, savukārt saskaņā ar grozījumiem, kuri ar Īstenošanas regulu Nr. 126/2012 ir izdarīti Regulās Nr. 889/2008 un Nr. 1235/2008, līdzīgs dzēriens, kurš tiek importēts no Amerikas Savienotajām Valstīm un kurš ir iepakots atbilstoši šīs trešās valsts tiesiskajam regulējumam kā bioloģisks produkts, neraugoties uz minerālvielu un sintētisko vitamīnu pievienošanu, tiks brīvi tirgots Savienībā ar šādu bioloģiska produkta iepakojumu.

50 Tomēr ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesa šajā ziņā nav uzdevusi nevienu jautājumu un lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā ziņā nav sniegta Reglamenta 94. pantā prasītā informācija. Tādējādi Tiesai nav jālemj par šo jautājumu (šajā ziņā skat. *X* un *X*, C-319/10 un C-320/10, EU:C:2011:720, 28. punkts).

51 Šajos apstākļos uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 889/2008 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā minētās vielas izmantošana ir likumīgi nepieciešama tikai tad, ja Savienības tiesību noteikumā vai ar to saderīgā valsts tiesību noteikumā tieši ir prasīts pārtikas produktam pievienot minēto vielu, lai to vispār tirgotu. Šādas vielas izmantošana nav likumīgi nepieciešama minētās tiesību normas izpratnē, ja pārtikas produktu tirgo kā uztura bagātinātāju, kā produktu ar uzturvērtības vai veselīguma norādi vai kā īpašas diētas pārtikas produktu, kaut arī tas nozīmē, ka, lai tiktu ievēroti noteikumi par vielu iekļaušanu pārtikas produktos, kuri attiecīgi iekļauti

— Direktīvā 2002/46,

— Regulās Nr. 1924/2006 un Nr. 432/2012, kā arī

— Direktīvā 2009/39 un Regulā Nr. 953/2009,

šim pārtikas produktam ir jāsatur noteikts daudzums attiecīgās vielas.

Par tiesāšanās izdevumiem

52 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Komisijas 2008. gada 5. septembra Regulas (EK) Nr. 889/2008, ar ko paredz sīki izstrādātus bioloģiskās ražošanas, marķēšanas un kontroles noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu, 27. panta 1. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā minētās vielas izmantošana ir likumīgi nepieciešama tikai tad, ja Savienības tiesību noteikumā vai ar to saderīgā valsts tiesību noteikumā tieši ir prasīts pārtikas produktam pievienot minēto vielu, lai to vispār tirgotu. Šādas vielas izmantošana nav likumīgi nepieciešama minētās tiesību normas izpratnē, ja pārtikas produktu tirgo kā uztura bagātinātāju, kā produktu ar uzturvērtības vai veselīguma norādi vai kā īpašas diētas pārtikas produktu, kaut arī tas nozīmē, ka, lai tiktu ievēroti noteikumi par vielu iekļaušanu pārtikas produktos, kuri attiecīgi iekļauti

— **Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 10. jūnija Direktīvā 2002/46/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz uztura bagātinātājiem, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Regulu (EK) Nr. 1137/2008,**

— **Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem un Komisijas 2012. gada 16. maija Regulā (ES) Nr. 432/2012, ar ko izveido sarakstu ar atļautajām veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, kuras neattiecas uz slimības riska samazināšanu un uz bērnu attīstību un veselību, kā arī**

— **Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvā 2009/39/EK par īpašas diētas pārtikas produktiem un Komisijas 2009. gada 13. oktobra Regulā (EK) Nr. 953/2009 par vielām, ko īpašu uztura apsvērumu dēļ var pievienot īpašas diētas pārtikas produktiem,**

šim pārtikas produktam ir jāsatur noteikts daudzums attiecīgās vielas.

[Paraksti]